

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Svenska för tidiga skolår, 20 poäng

Läraryrket

KURSPLAN OCH LITTERATURLISTA

Kurs	SVENSKA FÖR TIDIGA SKOLÅR, 20 POÄNG Teaching Swedish to Young Learners, 20 credit points
Kursid	LSTA04
Poäng	20
Nivå	A
Ämneskod	LÄA
Utbildningsområde	HU 80%, LU 20%

Allmänt Kursen utgör en specialisering inom lärarprogrammet och syftar till att de studerande skall bygga på sin kompetens för att undervisa i de tidiga skolåren ungefär upp t.o.m. skolår sju.
I kursen uppmärksammas kontinuerligt följande:

- skönlitteratur som stoff i undervisningen
- att bemöta barns varierande behov i undervisningen, t ex utifrån interkulturella eller kognitiva perspektiv
- studentens egen skrivutveckling
- läromedel

Mål Kursen syftar till att studenterna utvecklar sin förmåga att undervisa i svenska i grundskolans tidiga skolår.

De studerande förväntas tillägna sig sådana ämnesdidaktiska kunskaper och färdigheter att de kan

- leda ett språkutvecklande arbete i skolan i överensstämmelse med skolans styrinstrument
- stimulera elevernas intresse för språk, litteratur och andra kulturyttringar och deras vilja att använda litteratur, film och teater för förståelse av sig själva och sin omvärld
- stimulera elevernas lust att berätta och gestalta i text, bild och drama
- stödja elevernas färdigheter att söka och kritiskt granska information
- dokumentera och bedöma elevers lärande

De studerande förväntas utveckla kunskaper om

- svenskämnet i skolan, kursplaner i svenska samt varierande ämnesuppfattningar
- språkets funktion och språkutvecklingens villkor (fördjupning av LSMUTV)
- det svenska språkets system och bruk
- språksociologi
- grannspråk och minoritetsspråk i Sverige

- barns- och ungdomars kultur- och medievanor
- barn- och ungdomslitteratur och grundläggande litteraturteori
- skrivprocesser (fördjupning av LSMUTV)

Dessutom skall de studerande genom kursen utveckla

- sin förmåga att skriva och tala en funktionell och vårdad svenska
- sina metakognitiva färdigheter.

Innehåll

Språkets form och funktion, 5p

Språket som system och bruk.
 Språkhistorisk orientering
 Funktionell grammatik och grammatikmetodik
 Språkvård och språkriktighet
 Språksociologi
 Språklig variation (t.ex. dialekter, sociolekter, ungdomsspråk)
 Attityder till språk, språk och makt, språkpolitik
 Interkulturell kommunikation
 Skolan och de kulturella förändringarna.
 Grannspråk och minoritetsspråk i Sverige.

Barn- och ungdomslitteratur, 5p

Perspektiv på barn- och ungdomslitteraturen
 Den litterära bilderboken
 Litteraturdydidaktik
 Berättande i film

Tal- och skrivstrategier, 5p

Svenskämnet i skolan
 Kursplananalys
 Ämnesuppfattningar
 Läromedelsgranskning
 Skrivutveckling efter nybörjarstadiet
 Teoretiska perspektiv
 Metodik
 Skrivutvecklingsprogram – en fältanknuten uppgift.
 Handböcker och andra språkliga hjälpmedel
 Nationella prov och diagnoser
 Talspråkutveckling
 Talstrategier i skolan

Kreativ svenska, 5p

Lyrik och musiktexter
 Eget litterärt skapande
 Att stimulera barn till frigörande språklekar och lyrikskrivning
 Dramatisk gestaltning på litteraturens grund
 Skolbibliotekens funktion

Förkunskaper

Kursen Läs-, skriv- och matematikutveckling (LSMUTV) eller motsvarande.

Kursuppläggning	Undervisningen innefattar föreläsningar, seminarier och praktiska övningar. Dessutom förekommer fältstudieuppgifter. Läsning av skönlitteratur integreras i samtliga kurser.
Bemanning	Sv 86 % LäVe 14 %
Examination	Examinationen sker både individuellt och i grupp, både skriftligt och muntligt. Portföljutvärdering tillämpas. Kursen betygssätts med betygen U, G, eller VG. För godkännande krävs, utöver godkänd examination, aktivt deltagande i obligatoriska inslag som seminarier och övningar. För betyget VG krävs minst att två delkurser om vardera 5p betygsatts som VG.
Kursvärdering	Kursvärdering sker på schemalagd obligatorisk tid enligt anvisningar i utbildningsplanen.
Kurslitteratur	Förtecknas i bilaga.

Svenska för tidiga skolår, 20 p Antal sidor

Språkets form och funktion, 5p

- Ejeman, G. & Molloy, G. *Metodboken*. Svenska i grundskolan. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (S. 13-17; 191-217; 319-336) 47s
- Einarsson, J. (2004). *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur 360s.
- Frennberg, S & Sondén, M. (1990) *Lilla rättstavningsläran*. Stockholm: Natur & Kultur 64 s
- Hultman, T.G. (2003) *Svenska akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien
- Lindström, F. (2001) *Världens dåligaste språk*. Tankar om språket och människa idag. Stockholm: Bonniers.
- Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklasser och fritidshemmet (1998)Lpo 94 Stockholm. Fritzes 220s.
- Skolverket 2000. Kursplaner och betygskriterier. Stockholm: Fritzes
- Sveriges officiella minoritetsspråk: en kort presentation*. (2003) Stockholm: Småskrifter utgivna av Svenska språknämnden 2003. 70s

Tillkommer

- Skönlitteratur ca 200 s
- Stencilerat material i grannspråk, interkulturell kommunikation och språkhistoria (tillhandahålls av lärare):

Referenslitteratur:

- Regeringskansliet SOU 2002: 27 Mål i mun – Förslag till handlingsprogram för svenska språket. www.regeringen.se
- Svenska språknämnden (senaste upplagan) Svenska skrivregler. Almqvist & Wiksell.
- Grammatikövningar www.lhs.se/~gunkol/nygram
- Läroplanen
- Kursplan i svenska
- Kommentarer till kursplanen

Tal- och skrivstrategier, 5p

- Bergöö, K., Jönsson, K., Nilsson, J. (1997). *Skrivutveckling och skrivundervisning*. Lund: Studentlitteratur 200 s
- Bergö, K. & Ewald, A. (2003). *Liv, identitet, kultur – om utredningen Att lämna skolan med rak rygg och svenska som ett demokratiämne*. Utbildning och demokrati nr 2, 2003. Örebro universitet
- Ejeman, G& Molloy, G. (red) (senaste upplaga) *Metodboken. Svenska i grundskolan*. Stockholm: Almqvist& Wiksell ca 50s
- Liberg, C. (2003). Flerstämmighet, skolan och samhällsuppdraget i *Utbildning och demokrati nr2, 2003* ca 18 s
- LPO 94
- Malmgren, G., & Thavenius, J (1991) *Svenskämnet i förvandling* (s 66-108) 42 s
- Frennberg, S & Sondén, M. (1990) *Lilla rättstavningsläran*. Stockholm: Natur & Kultur. 64 s

Prage, S. & Svedner, P. O. (2000) <i>Tala, Samtala, Lära</i> . Om lärares och elevers tal i undervisningen. Uppsala: Kunskapsföretaget i Uppsala	43 s
Ruhnström, L. (2002) <i>POS – processororienterad skrivning</i> . Stencilerat kompendium	20 s
Skolverket (200) Kursplaner för grundskolan. Svenska	
<i>Skrivandet som redskap</i> (1996) Svenskläraryrkeförbundet årskrift 1996.	ca 100s
Stencilerat material	ca 30 s
Teleman, U. (1991) <i>Lära svenska</i> . Om språkbruk och modersmålsundervisning. (Skrifter utgivna av svenska språknämnden)	
Stockholm: Almqvist & Wiksell (s 7-38)	31 s
Dessutom en fördjupande skrivpedagogisk text vald i samråd med lärare.	ca 100 s
Skönlitteratur	ca 200 s

Barn och ungdomslitteratur, 5p

Alleklev, Birgitta & Lindvall, Lisbeth. <i>Listiga räven smyger vidare</i> : En bok för alla	75 s
Chambers, Aidan (1998). <i>Böcker inom oss: om Boksamtal</i> Stockholm:	
Rabén och Sjögren.	170 s
Nikolajeva, M. <i>Barnbokens byggklossar</i> Lund: Studentlitteratur	
Nettervik, Ingrid (2002). <i>I barnbokens värld</i> . Malmö: Gleerup.	
(Enligt lärares anvisningar).	100 s
<i>Film- och mediepedagogik i skolan – en seminarieriserie</i> . (2001) Skolverket.	
Kompendium	
Stencilmaterial	50 s .

Skönlitteratur för barn och ungdom:

Brännström, M. <i>Någon Tsatsikibok</i>	
Casta, Stefan. <i>Spelar död</i>	
Kierkegaard, Ole Lund. <i>Gummi-Tarzan</i>	
Lindgren, Astrid. <i>Mio min Mio</i>	
Lindgren, A. <i>Pippi Långstrump</i>	
Lindgren, A. <i>Pippi Långstrump på de sju haven</i>	
Lindgren, A. <i>Ronja Rövardotter</i>	
Magorian, Michelle. <i>Godnatt mister Tom</i>	
Montgomery, L. M. <i>Anne på Grönkulla</i>	
Pohl, Peter. <i>Janne min vän</i>	
Twain, Mark. <i>Tom Sawyers äventyr</i>	
En fantasybok	
Ytterligare två-tre moderna barn- och ungdomsböcker. (Valda i samråd med kursansvarig)	

Kreativ svenska, 5p

Althoff, J & Nyberg, R (1992) <i>Språklådan</i> . Stockholm, Alfabeta	
eller någon bok om språklek av Clas Rosvall, t ex <i>Rimsalabim</i> (1999)	
Partille: Warne förlag	
Artén, A. & Widerberg, S. (red) <i>Kärlek och uppror</i> .	
Stockholm: En bok för alla.	295 s
Backlund, B. (1991) <i>Inte bara ord</i> . En bok om talad kommunikation	205 s
Bemanna skolbiblioteken – ett verktyg för skolutveckling. Kan laddas ner från http://www.skolbiblioteksgruppen.se	50s
Ejerman, G. & Molloy, G. (1997) <i>Metodboken. Svenska i grundskolan</i> .	
Stockholm: Almqvist & Wiksell	30s
Heard, G (1989) <i>Allt gott på jorden och in solen</i> . Göteborg: Daidalos	191 s

Toijer-Nilsson, Ying (1987) " <i>...min svaga punkt är att jag skriver vars</i> ". <i>En studie i Britt G Hallqvists lyrik.</i> (Tillhandahålles av institutionen)	18 s
Widerberg, S & Widerberg, G (red). (1989) <i>Barnens versbok</i> . Stockholm: En bok för alla.	261 s
Wolf, L. (1997) <i>Till dig en blå tussilago</i> . Lund: Studentlitteratur	127 s
Barn- och ungdomslitteratur i anslutning till något valt tema i samråd med kursansvarig.	Ca 400s
Stencilerat material	100 s